

'Vreten en melkgeven'

Groningse Momi 15 al vijf jaar in top tien van Nederland

Ze heeft bijna 140.000 kg melk geproduceerd en was afgelopen jaar de hoogstproductieve koe van Nederland. Wie is deze Momi 15? Een portret van een krasse en bazige elfjarige, een van de driehonderd koeien van de familie Van Wijk uit het Groningse Zuurdijk.

Wie de lijst van topproducenten – elk jaar gepubliceerd in het najaar – ook maar een beetje volgt, moet haar naam haast wel herkennen. Momi 15, dochter van Lombardy en eigen aan de familie Van Wijk uit Zuurdijk, stond afgelopen jaren stevast in de top tien van Nederland voor melkproductie. Ze was al eens tiende van Nederland en ook de tweede en de derde plaats bezette ze in het verleden, maar haar prestatie van afgelopen jaar spande de kroon. Met een productie van 21.785 kg melk met 5,26% vet en 4,07% eiwit in 483 dagen kwam ze uit op een economisch jaarresultaat van 4819 euro, goed voor de eerste plek. Op een voorkeursbehandeling op het Groningse bedrijf hoeft de topproducente niet te rekenen. 'We melken driehonderd koeien, voor individuele verzorging hebben we geen tijd', stelt Jasper van Wijk, die het bedrijf runt samen met zijn broer Simon en zijn ouders Arie en Annie. Door forse groei van het bedrijf waren de omstandigheden voor de melkkoeien het afgelopen jaar niet optimaal. 'De stal is overvol', verontschuldigt Simon zich. De familie kijkt daarom uit naar het moment dat de nieuwe stal voor nog eens vierhonderd koeien gereed is.

'Ze vreet gewoon meer'

Van die overvolle stal trekt Momi 15 zich weinig aan, ze gaat gewoon door met haar 'core business': het geven van veel melk. Het lopend levenstotaal van de Lombardydochter bedraagt 137.092 kg melk met 4,60% vet en 3,65% eiwit, goed voor 11.320 kg vet en eiwit. In juni kalfde Momi, door de broers consequent aangeduid als 319, haar halsbandnummer, voor de negende keer. Na ruim 140 dagen in lactatie staat de teller alweer op bijna 8000 kg melk. Wat is het geheim achter de hoge produc-

tie van Momi 15? 'Ze vreet gewoon meer dan andere koeien', vertelt Simon. Vader Arie bevestigt dat. 'Deze koe heeft drie eigenschappen: vreten, herkauwen en melkgeven.' Momi kan volgens Simon ook goed uit de voeten met het tmr-rantsoen. 'Toen Momi haar eerste lijsten maakte, voerden we nog een basisrantsoen voor 28 kg melk aangevuld met krachtvoer. Ze gaf toen wel veel melk, maar met lage gehalten. Toen we overstapten op een melkrobot werd haar productie hoger en sinds we

met een tmr-rantsoen werken, maakt ze helemaal toplijsten.'

Lang deden de drie robots overigens geen dienst in Zuurdijk. 'De koeien kwamen nooit goed in het ritme. Na zes maanden hebben we daarom de robots ingeruild voor een twee keer twintig zij-aan-zij-melkstel met rapid exit. Maar Momi was een van de koeien die de robot wel prettig vond. Ze kwam zich veertien keer per dag melden, al hadden we de limiet ingesteld op zes keer per dag melken.'

Momi gaat nu dagelijks met haar stalgenoten drie keer door de melkstal. 'Drie keer per dag melken is levensduurbetrukkend', vindt Simon. 'Kijk maar eens op grote bedrijven in Duitsland en Amerika. Daar vind je bijna geen bedrijf dat niet drie keer per dag melkt.' De Lombardydochter dankt haar fraaie lijsten ook aan haar vlakke lactatiecurve, meent Simon. 'Koeien die extreem pieken, houden het

Momi 15: bijna 140.000 kg melk en nog altijd alert

nooit lang vol. 319 geeft meestal vier dagen na het kalven al weer 50 kg melk en dat houdt ze heel lang vol.'

Een keuringskoe is de Lombardydochter niet, al is ze voor haar leeftijd – ze is elf jaar – nog opmerkelijk lenig. Wel heeft ze een flinke knik in de rug. 'Dat heeft ze altijd al gehad, maar het belemmert haar niet om op tijd drachtig te worden en veel melk te geven', geeft Simon aan.

Record breken

Momi heeft haar productiedrang niet van een vreemde. Haar moeder Momi 9 (v. Sunny Boy) stond ooit ook in de Groningse top. Ze doorbrak bovendien de grens van 100.000 kg melk. 'Omdat ze niet meer drachtig werd, hebben we haar afgevoerd. Achteraf gezien hadden we gewoon langer door moeten gaan met insemineren. Vruchtbaarheid en gezondheid, daar moet je als boer bovenop zitten. Als een koe kreupel is, bekappen we haar eerst, daarna eten we pas zelf.'

De Groningse veehouders omschrijven de Momi's als sterke koeien met veel levensduur. 'Ook een Gibbondochter van Momi 15 heeft al 97.000 kg melk gegeven', weet Jasper. 'Bazig zijn ze ook. Je moet met ze uitkijken in de stal, ze gooien je zo aan de kant.'

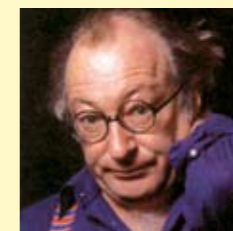
Wat de familie Van Wijk betreft, kan Momi 15 nog wel even mee. Simon: 'We hopen dat ze een record gaat breken. Is er al een koe die 15.000 kg vet en eiwit heeft geproduceerd? Of anders twee ton melk, dat zou ook mooi zijn.'

Inge van Drie

Koeienbloempjes

Durk Zandstra, melkveehouder te De Tike:

'Ik probeer koeien te fokken die steeds weer iets beter zijn dan de moeder.' (Vp)

John de Vries, melkveehouder te Boijl:

'Als het even kan neem ik altijd meer dan één koe mee naar een keuring. Een koe is tenslotte een kuddedier en met bekende soortgenoten geeft dat meer rust.' (Mb)

Sybre Attema, bestuursvoorzitter Friesland Foods:

'Ik ben ervan overtuigd dat er over 50 jaar nog een concurrerende Nederlandse melkveehouderij en zuivelindustrie bestaat. Er is een goede basis met kennis, kunde en innovatie. Belangrijk is dat de melkveehouders zich realiseren dat ze zelf de melkveehouderij maken.' (Gj)

Guido van Woerkom, directeur ANWB:

'In de nota Ruimte staat dat het wenselijk is als per huis 75 vierkante meter aan groen te vinden is. Zonder direct betrokkenen voor het hoofd te stoten: een koe heeft in Nederland meer ruimte dan de mens.' (HP)

Gea de Boer, melkster te Sint Johannes:

'Koeien melken is hartstikke leuk. Elk dier is anders, geen dag hetzelfde. Een koe heeft net gekalfd, de hele veestapel is chagrijnig, de beesten zijn koppig of juist meegaand. En daar moet jij het mee doen. Ik verveel me nooit.' (AgD)

Youp van 't Hek, cabaretier:

'De naar mij genoemde stier Youp is op een gegeven moment geslacht omdat zijn potentie te wensen overliet. Dat heeft me toen veel pijn gedaan. Vooral de reden van zijn meedogenloze executie. Had hem lekker laten grazen in het demestierreservaat.' (Vg)

Tom Fransen, veehouder te Doezum:

'Koeien die bijna 12.000 kg melk geven hoeven niet ieder jaar af te kalven. Liever niet zelfs. Eens per anderhalf jaar is vaak genoeg. Koeien zijn rond het afkalven toch het kwetsbaarst.' (Vp)

Teus de Boer, melkveehouder en kaasmaker te Haastrecht:

'Je moet heel zorgvuldig te werk gaan. Kaas is een prachtig natuurproduct. Je melkt koeien en maakt iets heerlijks waarvan de hele wereld geniet. Dat moet je vanaf je geboorte meegekregen hebben. Hoewel ik niet uitsluit dat mensen het vak kunnen leren.' (NO)

Joost Segeren, dierenarts 't Groene Hart:

'Koeien zijn veel minder gevoelig voor infecties dan mensen. Bij een keizersnede krijgt de koe, onder plaatselijke verdoving, een snee in de buikwand van vijftig centimeter. Ik werk altijd zo steriel mogelijk, maar soms kunnen de vliegen in de stal bij wijze van spreken zo de buik in kruipen. Toch loopt de koe daar zelden iets van op.' (Nh)

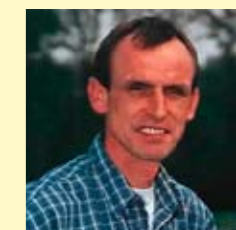
Albert Kleinhoven, melkveehouder te Boijl:

'Ik hou het op een veredelingskruising. Af en toe insemineren met

een ander ras en dan weer terug naar hf. Zo hou je de productie eronder. Want wat productie betreft zijn er geen betere koeien dan holsteins.' (NO)

Albert Prins, melkveehouder te Hasselt:

'Een favoriete koe heb ik niet. Een koe moet goed in het koppel passen, goed melk geven, lang meegaan en gezond blijven. Dan ben ik tevreden.' (NO)

Jan Hermanussen, melkveehouder te Beers:

'Voor de keuring heb je super uiers nodig, maar voor de robot is een gemiddelde uier eigenlijk het beste. Te mooie uiers kunnen zelfs lastig zijn.' (HI)

Joost Segeren:

'Koeien krijgen tegenwoordig snel verteerbaar voer. Daarmee wordt de melkproductie gestimuleerd tot een kleine vijftientig liter per dag. Dat snelle voer leidt tot dunne ontlasting. Dunne schijt, zoals wij zeggen. Koeien die in meer natuurlijke omstandigheden leven hebben juist dikkere drollen.' (Nh)

Youp van 't Hek:

'Hoe reizen koeien eigenlijk? Naar de VS en Canada? Bootje? Vliegtuig? Zes weken op zee. Zal Claartje 18 geen last van zeeziekte hebben? Of vliegangst? En wat denk je als vliegende koe? Kan je al herkauwend uit een raampje staren?' (Vg)

Tom Fransen:

'We vinden het een uitdaging om zo veel mogelijk melk uit de koeien te halen. Ik geniet van een productieve koe en niet van een mooie koe. Exterieur vind ik totaal onbelangrijk.' (Vp)

Bronnen: HP/De Tijd (HP), VARAgids (Vg), GIBOjournal (Gj), Melkveebedrijf (Mb), Veldpost (Vp), Agrarisch Dagblad (AD), Nieuwe Oogst (NO), NRC Handelsblad (Nh), Holstein International (HI)